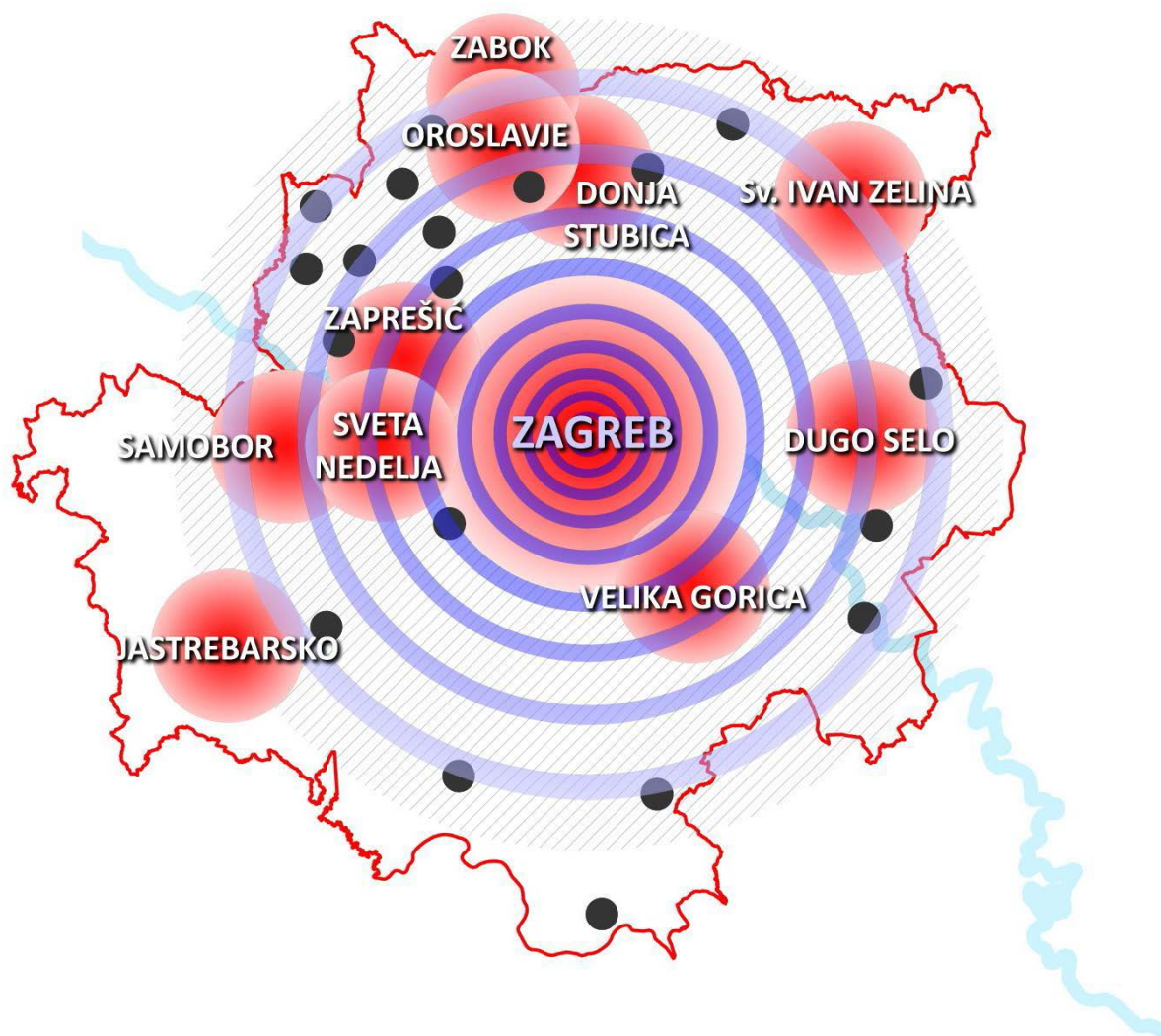

**STRATEGIJA RAZVOJA URBANE AGLOMERACIJE ZAGREB ZA
RAZDOBLJE DO 2020. GODINE
KONAČNI NACRT**

PRILOG 3

IZVJEŠTAJ O PROVEDENOM POSTUPKU PRETHODNOG VREDNOVANJA

Urbana aglomeracija Zagreb

U skladu s čl. 48. Zakona o regionalnom razvoju RH (NN 147/14) koji je temeljni propis u području regionalnog razvoja, definirano je, među ostalim da planski dokumenti politike regionalnoga razvoja podliježu postupku vrednovanja tijekom izrade, tijekom provedbe te nakon provedbe.

Prethodno vrednovanje *Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020.* realizirano je temeljem *Pravilnika o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja* (NN 121/15) kojim je, uz ostalo, definiran i postupak vrednovanja planskih dokumenata politike regionalnog razvoja.

Odredbom članka 10. stavak 4. Pravilnika definiran je postupak vrednovanja što se pokreće donošenjem odluke o početku postupka vrednovanja.

Sukladno navedenoj odredbi gradonačelnik Grada Zagreba donio je Zaključak o početku postupka vrednovanja *Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine* (KLASA: 960-03/16-12/8, URBROJ:251-03-02-16-2, srpanj 2016. godine).

Tijek postupka vrednovanja *Strategije* utvrđen je Planom vrednovanja koji je sastavni dio Zaključka o početku postupka vrednovanja *Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb*. Plan vrednovanja provodi se kroz tri faze:

1. Vrednovanje tijekom izrade – svrha vrednovanja tijekom izrade odnosno prethodnog vrednovanja je poboljšanje kvalitete *Strategije* i cjelokupnog procesa programiranja, doprinijeti povezanosti *Strategije* s drugim lokalnim, županijskim i nacionalnim strateškim razvojnim dokumentima, omogućiti opravdanost, relevantnost, konzistentnost i koherentnost *Strategije*. Prethodno vrednovanje predstavlja polaznu točku za monitoring i vrednovanje tijekom i nakon provedbe *Strategije*, osiguravanjem jasnih i kvantificiranih ciljeva te adekvatnih indikatora. Sadržajno obuhvaća dva privremena izvješća i završno izvješće.
2. Vrednovanje tijekom provedbe – svrha ove faze je pomoć donositeljima odluka da tijekom provedbe utvrde nedostatke u provedbi planskog dokumenta, i slijedom toga poduzmu potrebne korake ako su potrebne njegove izmjene. Dva cilja vrednovanja tijekom provedbe: prvi se cilj odnosi na sumarno prikazivanje provedenih razvojnih mjera u pojedinoj godini provedbe s ciljem postizanja strateških ciljeva i prioriteta razvoja utvrđenih u *Strategiji* a drugi je cilj usmjeren na izvještavanje o postignutim konkretnim rezultatima provedenih razvojnih mjera pomoću pokazatelja rezultata, čime se dokazuje postizanje strateških ciljeva i prioriteta razvoja. Sadržajno obuhvaća četiri izvješća o provedbi *Strategije*.
3. Vrednovanje nakon provedbe – uključuje sažeto ponavljanje i ocjenu cjelokupnog utjecaja/učinka planskog dokumenta odnosno njegove djelotvornosti i učinkovitosti. Dva su cilja vrednovanja nakon provedbe: prvi se cilj odnosi na sumarno prikazivanje provedenih razvojnih mjera u pojedinoj godini provedbe s ciljem postizanja strateških ciljeva i prioriteta razvoja utvrđenih u *Strategiji*. Drugi je cilj usmjeren na izvještavanje o postignutim konkretnim rezultatima provedenih razvojnih mjera pomoću pokazatelja rezultata, čime se dokazuje postizanje strateških ciljeva i prioriteta razvoja.

Nastavno na navedeni Zaključak, na temelju članka 14. stavka 2. Pravilnika definirana je obveza ustrojavanja i imenovanja Upravljačke skupine, slijedom čega je Zaključkom Gradonačelnika imenovana Upravljačka skupina za provedbu vrednovanja *Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020.* (KLASA: 960-03/16-012/13, URBROJ:251-03-02-16-2, srpanj 2016.

godine). Upravljačka skupina je tijelo koje se sastoji od šest članova a ustrojena je u cilju analize svih aspekata vrednovanja. Zadaća Upravljačke skupine za vrednovanje je analiza svih aspekata vrednovanja, usmjeravanje aktivnosti, pružanje stručnog doprinosa tijekom vrednovanja, omogućavanje dostupnosti potrebnih informacija, jamčenje nepristranosti i korisnosti vrednovanja, pružanje stalne kontrole kvalitete, poticanje i udruživanje znanja i drugo. Slijedom navedenog, u cilju provedbe cjelovite analize aspekta vrednovanja tijekom izrade, 13. srpnja 2017. godine održan je sastanak Upravljačke skupine za vrednovanje Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. na kojem su se raspravili aspekti vezani na Nacrt Strategije, Komunikacijsku strategiju i Akcijski plan uz priložena izvješća ex-ante evaluatora.

Prethodno vrednovanje je proces koji se provodi tijekom svih faza izrade Strategije, a završava prije njenog usvajanja. Osnovna svrha prethodnog vrednovanja je osigurati visoku kvalitetu strategije te nalaženje optimalnog načina korištenja raspoloživih resursa za dostizanje razvojnih ciljeva, a Izvješće o prethodnom vrednovanju obuhvaća osvrt na cjelokupni proces izrade Nacrta Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb i to posebice na:

1. Usklađenost sadržaja i metodologije Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb sa Smjernicama za izradu Strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje
2. Kvaliteta analize stanja, relevantnost i opravdanost
3. Konzistentnost i unutarnja koherentnost
4. Djelotvornost (učinkovitost)
5. Vanjska koherentnost
6. Kvaliteta partnerskih konzultacija

Prethodno vrednovanje Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. provedeno je od strane tvrtke Ecorys Hrvatska d.o.o. koja je putem javnog natječaja izabrana kao kvalificirani neovisni stručnjak i koja je bila uključena u proces izrade Strategije od samog početka. Neki od rezultata prethodnog vrednovanja već su ugrađeni u Nacrt Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb, a prihvaćene su i neke preporuke za buduće poboljšanje, dane kako slijedi:

- Koordinator odnosno izrađivač Strategije – Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada, Grad Zagreb u suradnji s regionalnim koordinatorima kontinuirano tijekom perioda finalizacije te kasnije i provedbe Strategije prati i prikuplja podatke od županija i jedinica lokalne samouprave, fokusirajući se na one analitičke podatke na kojima se temelji strateški okvir i predložene razvojne mjere, obzirom da su uočene objektivne poteškoće vezane za prikupljanje i kontinuirano ažuriranje baze podataka a navedeno je nužno i za kvalitetno praćenje uspješnosti provedbe.

- Zbog činjenice da trenutno u Akcijskom planu za pojedine mjere postoji vrlo mali broj definiranih projekata, koordinatoru provedbe Strategije, odnosno nositelju aktivnosti povezanih s provedbom, kako je definirano u Institucionalnom okviru, ovo predstavlja vrlo važnu informaciju te će pokušati usmjeriti svoje napore za definiranje nositelja svake mjere gdje je to moguće koji bi pomogli u identificiranju potencijalnih nositelja projekata i njihovom motiviranju da što prije krenu u osmišljavanje projekata koji bi bili na tragu rješavanja identificiranih potreba.

- Obzirom na moguć nedostatak nedovoljnog fokusiranja mjera u ovom relativno kratkom programskom periodu i na problem nejasnih izvora i kriterija financiranja van županijskog proračuna i proračuna jedinica lokalne samouprave, prihvaćena je preporuka da će se kroz reviziju Akcijskog plana za provedbu Strategije napraviti jasniji fokus u prioritizaciji investicija te očekivanim rezultatima, uz dodatne konzultacije sa svim potencijalnim vanjskim izvorima financiranja (ministarstva, javna poduzeća i sl.).

- Kao podloga za buduće programsko razdoblje, ubuduće će se dodati usporedba s određenim urbanim područjem unutar EU u smislu analize razvojnih izazova i načina na koje su urbana područja rješavala navedene izazove. Obzirom na teškoću usporedbe podataka koji često nisu prikupljeni na metodološki ujednačen način te ih je teško uspoređivati a odnose se na sve urbane aglomeracije, navedeno će se pokušati raspraviti s Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova Europske unije kao nadležnog ministarstva za pripremu i provedbu strateškog i zakonodavnog okvira regionalne razvojne politike u RH, a jedan je sastanak već i održan, u cilju da se napravi mogućnost da se ovakav tip podataka sakuplja na nacionalnoj razini.

- Prihvaća se preporuka da se za iduće programsko razdoblje u svrhu godišnjeg ažuriranja akcijskog plana pripreme dodatne podloge i analize temeljem kojih će se moći bolje prioritzirati investicije.

- Prilikom praćenja provedbe Strategije i izvještavanja o napretku na godišnjoj razini, posebna pažnja posvetiti će se prikupljanju informacija o implementaciji horizontalnih načela od strane svih dionika što će se ugrađivati u sustav izvještavanja. Prilikom uspostave mehanizma sustava praćenja provedbe od strane koordinatora, ugradit će se horizontalna načela na način da se učinkovito promiče načelo jednakih mogućnosti za sve dionike i načelo održivog razvoja, naročito u dijelu učinkovitog korištenja resursa.

- U slučajevima kada rebalansi proračuna mogu značajno utjecati na raspoloživa sredstva za planirane projekte u određenoj godini odnosno kada mogu značajno utjecati na dinamiku provedbe Strategije, prihvaća se preporuka napraviti i reviziju Akcijskog plana.

One preporuke koje nije moguće prihvatiti opravdane su kroz ostala poglavlja Strategije i nisu propisane zadanim Smjernicama za izradu Strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje obzirom na kompleksan obuhvat ovog urbanog područja.

Tijek provedbe prethodnog vrednovanja proveden je kroz tri faze:

1. Faza – 1. privremeno izvješće ex-ante evaluatora na nacrt Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb (Verzija 2.) izrađeno u srpnju 2016., a kroz njega je dana procjena potpunosti osnovne i SWOT analize i preporuke za poboljšanje istih; analiza izrade vizije, ciljeva, prioriteta i mjera; procjena kvalitete indikativnog financijskog okvira te preporuke za poboljšanje istih.
2. Faza – 2. privremeno izvješće izrađeno je u svibnju 2017. godine i u njemu ex-ante evaluator analizira kriterije i načine odabira strateških projekata; procjenu kvalitete postupaka provedbe i financijskog plana te provedbenih dokumenata – akcijskog plana i komunikacijske strategije kao i preporuke za poboljšanje istih.
3. Faza – završno izvješće izrađeno je u listopadu 2017. godine nakon izrade Konačnog nacrta, a prije usvajanja od strane Partnerskog vijeća i gradskih/općinskih vijeća/Skupštine Grada Zagreba – sažetak prethodno izrađenih izvješća; procjena kvalitete postupaka provedbe i

financijskog plana odnosno provedbenih dokumenata – akcijskog plana i komunikacijske strategije te preporuke za poboljšanje istih.

Strategija razvoja Urbane aglomeracije Zagreb u skladu s navedenim podzakonskim aktima, tijekom izrade (prethodno ili ex-ante vrednovanje) prošla je kroz proces vrednovanja od strane nezavisnog stručnog tijela (tvrtka Ecorys Hrvatska d.o.o.). Tijekom izrade Strategije, prema mišljenju i preporukama ex-ante evaluatora razmatrane su i korištene preporuke za poboljšanje izrade Strategije, podaci su se u više navrata ažurirali, nadopunjavali i ujednačavali, a u svojem završnom izvješću, ex-ante evaluator izvjestio je o načinu na koji su doprinosi i primjedbe uključeni u Strategiju. Završni izvještaj o provedenom postupku prethodnog vrednovanja dan je u nastavku.

PRETHODNO VREDNOVANJE NACRTA STRATEGIJE RAZVOJA URBANE AGLOMERACIJE ZAGREB DO 2020.

- *konačno izvješće*

1. UVOD I OPIS METODOLOGIJE PRETHODNOG VREDNOVANJA

Osnovna svrha prethodnog vrednovanja je osigurati visoku kvalitetu Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb te nalaženje optimalnog načina korištenja raspoloživih resursa za dostizanje razvojnih ciljeva. Principi i metodologija prethodnog vrednovanja propisani su Pravilnikom o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoj (NN 121/15) i **Smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje** (MRRFEU, rujan 2015.)

Tvrtka Ecorys Hrvatska d.o.o. angažirana je od strane Grada Zagreba da izvrši prethodno vrednovanje Strategije razvoja urbane aglomeracije Zagreb (dalje u tekstu: SRUAZ). Narudžbenica je potpisana 4. srpnja 2016.g., čime je formalno započeo rad na prethodnom vrednovanju dok je samo praćenje izrade SRUAZ od strane Ecorysa započelo neformalno i u ranijoj fazi. Naime, nacrt SRUAZ, Verzija 2, poslužila je za prijavu na Poziv za odabir područja za provedbu mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU), u srpnju 2017.g., s ciljem da se odmah dobiju prvi komentari i dodatne smjernice za unaprjeđenje nacrt dokumenta koji se priložio prijavi. Tom nacrtu bilo je pridruženo i prvo preliminarno izvješće o prethodnom vrednovanju.

Nastavno na komentare i sugestije na Verziju 2 SRUAZ, te tijekom izrade provedbenog okvira SRUAZ, u periodu rujan 2016.-srpanj 2017.g., nastavio se proces prethodnog vrednovanja. Zajedničkim radom izrađivača SRUAZ, predstavnika tehničke pomoći te stručnjaka za prethodno vrednovanje, izrađen je konačni nacrt SRUAZ koji se upućuje na konačne konzultacije s Partnerskim vijećem te službenim usvajanjem od strane Gradske Skupštine Grada Zagreba te gradskih i općinskih vijeća svih uključenih jedinica lokalne samouprave. Spomenuta suradnja doprinijela je da **konačni nacrt bude visoke kvalitete, uz uključivanje svih relevantnih partnera/dionika.**

Izvješće o prethodnom vrednovanju obuhvaća osvrt na cjelokupni proces izrade Nacrta SRUAZ, i to posebice na:

1. **Usklađenost sadržaja i metodologije SRUAZ sa Smjernicama za izradu Strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje;**
2. **Kvaliteta analize stanja, relevantnost i opravdanost** – koliko su ciljevi, prioriteti i mjere opravdane i relevantne u odnosu na stvarne razvojne probleme i potrebe urbane aglomeracije, prikazane objektivnim pokazateljima te da li SRUAZ nudi optimalan način rješavanja razvojnih problema;

3. **Konzistentnost i unutarnja koherentnost** – provjera jasnoće, logičkog slijeda, usklađenosti i pronalaženja potencijalne sinergije ciljeva, prioriteta i mjera;
4. **Djelotvornost (učinkovitost)** – kolika je vjerojatnost da će se postavljeni strateški ciljevi ostvariti putem planiranih mjera i raspoloživih resursa te provedbenih kapaciteta;
5. **Vanjska koherentnost** – da li je SRUAZ usklađena s ostalim relevantnim programima na regionalnoj i nacionalnoj razini te s programima EU; postoje li pozitivni učinci u širem kontekstu društveno-gospodarsko-okolišnih potreba i prioriteta šire regije i države;
6. **Kvaliteta partnerskih konzultacija** – da li je SRUAZ izrađena na načelima partnerstva i suradnje između javnog, privatnog i civilnog sektora odnosno da li su u proces izrade Strategije bili uključeni svi dionici razvoja Urbane aglomeracije Zagreb; da li je osiguran konsenzus, jednakost i transparentnost u radu partnerstva.

2. REZULTATI PRETHODNOG VREDNOVANJA

2.1. Ocjena sukladnosti sa Smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje

Prethodno vrednovanje ustvrdilo je da se **sadržaj i metodologija propisana Smjernicama u načelu poštivala. Nacrt SRUAZ ima izrađena sva poglavlja propisana Smjernicama, uključujući i detaljno razrađene provedbene dokumente i priloge (Akcijski plan i Komunikacijska strategija).**

Analiza stanja prikazana je u sažetku kao što je sugerirano Smjernicama, a kao prilog postoji cjelovita detaljna analiza stanja koja se temelji na raspoloživim podacima u periodu izrade. Tijekom izrade SRUAZ, podaci su se u više navrata ažurirali, nadopunjavali i ujednačavali.

Uočeno je da se nije posve poštivao prijedlog broja stranica za ostala poglavlja sukladno Smjernicama, no stručnjaci za prethodno vrednovanje ne smatraju to bitnim čimbenikom, posebice imajući u vidu da se radi o urbanog aglomeraciji koja obuhvaća 3 županije (ukupno 30 jedinica lokalne samouprave), u njenom sastavu je Grad Zagreb koji ima posebnu ulogu u razvoju ne samo ove urbane aglomeracije nego i države u cijelosti. Stoga je posve je opravdano da dokument bude opsežniji.

Sukladno Smjernicama, prethodno vrednovanje je utvrdilo da se tijekom izrade SRUAZ posebna pažnja posvećuje slijedećim **horizontalnim načelima**:

- načelo nediskriminacije,
- načelo održivog razvoja.

Ove dvije horizontalne teme razmatrane su kroz sve rasprave Radne skupine i Partnerskog vijeća te su utjecale na definiranje svih razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera. U konačnici će

njihovo poštivanje biti praćeno i vrednovano kroz razradu i provedbu aktivnosti, programa i projekata definiranih u Akcijskom planu.

Prilikom praćenja provedbe Strategije i izvještavanja o napretku na godišnjoj razini, posebna pažnja će se posvetiti prikupljanju informacija o implementaciji horizontalnih načela od strane svih dionika što će se ugrađivati u sustav izvještavanja. Prilikom uspostave mehanizma sustava praćenja provedbe od strane koordinatora, ugradit će se horizontalna načela na način da se učinkovito promiče načelo jednakih mogućnosti za sve dionike i načelo održivog razvoja, naročito u dijelu učinkovitog korištenja resursa.

Pri definiranju konačnog nacrtu SRUAZ proveo se postupak starteške procjene utjecaja na okoliš, sukladno zakonskoj obvezi te Smjernicama. Sa stajališta strateške procjene utjecaja na okoliš mjere koje se planiraju provesti Strategijom zadovoljavaju uvjete zaštite okoliša i prirode ukoliko se realiziraju sukladno propisanim mjerama zaštite okoliša.

2.2. Kvaliteta analize stanja, relevantnost i opravdanost

Izrada poglavlja Analize stanja i dalje se pokazuje kao jedan od zahtjevnijih zadataka pri izradi SRUAZ. Kvaliteta podataka i pokazatelja iz pojedinih sektora varira, ne samo sadržajnom kvalitetom nego i razinom detalja, što je najčešće bio odraz nepostojanja prakse prikupljanja i kontinuiranog ažuriranja baze podataka po sektorima (od strane nadležnih službi u županijama i jedinicama lokalne samouprave). Radi se o slijedećim objektivnim poteškoćama :

- nedostatak podataka na razini pojedinih gradova i općina;
- neujednačenost metodologije prikupljanja podataka na razini gradova i općina;
- neujednačenost podataka u smislu detaljnosti prikupljenih informacija;
- neujednačenost podataka o istoj pojavi iz različitih relevantnih izvora;
- razdoblja koje vremenske serije (ako ih ima) podataka pokrivaju, a razlikuju se od slučaja do slučaja;
- zastarjeli, ali jedino javno i u kratkom vremenu dostupni podaci.

Kao što je već rećeno, tijekom izrade konačnog nacrtu SRUAZ, podaci su se u više navrata ažurirali, nadopunjavali i ujednaćavali. Uloženi veliki naponi s obzirom na prisutnu vrlo ogranićenu dostupnost određenih podataka. No, bez obzira na rećeno, **prethodno vrednovanje utvrđuje da konaćni nacrt SRUAZ sadrži ažurne podatke te su uspješno prikupljeni svi relevantni dostupni podaci** potrebni za kvalitetan prikaz analize stanja, definiranje razvojnih problema i potreba i njihovo pretakanje u strateški okvir.

Kontinuiranom intenzivnom suradnjom s regionalnim koordinatorima te u kontaktima s predstavnicima jedinica lokalne samouprave utvrđena neujednaćenost u razini detalja i informacija oko iskazanih podataka u konaćnom je nacrtu SRUAZ svedena na minimum.

Preporuča se daljnje praćenje i prikupljanje relevantnih podataka od županija i JLS-a, fokusirajući se na one analitičke podatke na kojima se temelji strateški okvir i predložene razvojne mjere i projekti, definirani kroz Akcijski plan. Navedeno je nužno za kvalitetno planiranje provedbe i praćenje njene uspješnosti.

Prethodno vrednovanje ustvrdilo je da je konačna verzija **analize odrađena kvalitetno i predstavlja dobru podlogu za definiranje strateškog okvira**. Korišteno je dosta grafičkih prikaza što poboljšava jasnoću analize stanja. Isto tako, u velikom broju poglavlja postoji prikaz trendova kroz zadnjih par godina što također jasnije oslikava razvojne probleme i potrebe koji su kasnije pretočeni u konkretne mjere.

Gdje god je bilo moguće koristila se **usporedba s prosjekom RH** što je doprinijelo jasnoći relativnog pozicioniranja UAZ te analizu trendova po sektorima. Preporuka je takav način prezentiranja stanja i trendova dodatno unaprijediti i u budućnosti. Iako **rijetko postoji usporedba s prosjecima u EU**, to je donekle opravdano s obzirom na teškoću usporedbe podataka koji često nisu prikupljeni na metodološki ujednačen način te ih je teško uspoređivati. Kao podloga za buduće programsko razdoblje, preporuča se u budućće dodati **usporedbu s određenim urbanim područjima unutar EU**, u smislu analize razvojnih izazova i načina na koje su urbana područja rješavala navedene izazove (primjeri dobre prakse i naučene lekcije drugih). Imajući u vidu da se potreba spomenutih usporedbi odnosi na sve urbane aglomeracije, preporuča se raspraviti navedeno s Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova Europske unije, kao nadležnog ministarstva za pripremu i provedbu strateškog i zakonodavnog okvira regionalne razvojne politike u Republici Hrvatskoj, te raspraviti mogućnost da se ovakav tip podataka sakuplja na nacionalnoj razini.

SWOT analiza je detaljno obrađena no ponegdje se provlači nedovoljna potkrijepljenost pojedinih izjava konkretnim analitičkim i/ili statističkim podacima iz Analize stanja. To se opravdava nedostupnošću odnosno nepostojanja i ne-praćenja određenih pokazatelja, a s druge strane posve je legitimno SWOT temeljiti i na izjavama ključnih dionika prikupljenih kroz konzultacijski proces. Stoga **SWOT analiza u konačnici predstavlja jasnu i kvalitetnu poveznicu između analize stanja i strateških ciljeva, prioriteta i mjera**. Razvojni problemi i potrebe pretočeni su konzistentno iz osnovne analize u SWOT analizu.

2.3. Konzistentnost i unutarnja koherentnost

Vizija i strateški ciljevi su jasno i široko postavljeni i proizlaze iz osnovne analize i SWOT analize. S druge strane iako su ciljevi, prioriteta i mjere posve logično postavljeni u odnosu na identificirane razvojne probleme i potrebe, prethodno vrednovanje ukazuje na **moćan nedostatak nedovoljnog fokusiranja mjera u ovom relativno kratkom programskom periodu** koje bi u konačnici moglo dovesti do raspršivanja resursa, kako financijskih tako i ljudskih (u smislu preopterećenja provedbenih kapaciteta). Doduše, takav je pristup velikim dijelom opravdan nejasnim izvorima i kriterijima financiranja van županijskog proračuna i proračuna jedinica lokalne samouprave (posebice proračuni javnih poduzeća) pa se time željelo

osigurati maksimalno iskorištavanje svih raspoloživih izvora financiranja. **Kroz trogodišnje Akcijske planove za provedbu SRUAZ potrebno je napraviti jasni fokus u prioritizaciji investicija te očekivanim rezultatima, uz dodatne konzultacije sa svim potencijalnim vanjskim izvorima financiranja (ministarstva, javna poduzeća i sl.). U priloženom Akcijskom planu za iduće trogodišnje razdoblje već su vidljivi pozitivni pomaci u smjeru prioritizacije i fokusiranja mjera.** Preporuka da se za iduće programsko razdoblje u svrhu godišnjeg ažuriranja AP pripreme dodatne podloge i analize temeljem kojih će se moći bolje preioritizirati investicije.

Vrlo je pohvalno su se za strateške projekte razradili određeni kriteriji za odabir i prioritizaciju, a što će ipak značajnije doprinijeti prioritizaciji investicija i u budućnosti.

2.4. Djelotvornost (učinkovitost)

Akcijski plan temelji se na trenutnim te planiranim proračunima svih korisnika (jedinica lokalne samouprave te svih ostalih proračunskih korisnika). Akcijski plan je posve povezan s planiranim trogodišnjim proračunom. Prethodno vrednovanje stoga zaključuje da će učinkovitost SRUAZ biti podjednaka učinkovitosti realizacije predviđenih proračunskih stavaka svih relevantnih dionika. U slučajevima kada rebalansi proračuna mogu značajno utjecati na raspoloživa sredstva za planirane projekte u određenoj godini odnosno kada mogu značajno utjecati na dinamiku provedbe SRUAZ, preporuča se napraviti i reviziju Akcijskog plana.

Nakon više iteracija i konzultacija s mjerodavnim službama, došlo je do značajnog unaprjeđenja sustava pokazatelja uspješnosti provedbe. Napominje se da su još uvijek na razini mjera definirani pokazatelji uspješnosti koji se odnose samo na određene aktivnosti (provedbene mehanizme) te da za neke predviđene intervencije nisu postavljene ciljne vrijednosti nego će se mjeriti njihov kumulativni učinak na pokazatelje uspješnosti na razini strateških ciljeva. Za pojedine mjere šireg obuhvata, trebalo bi razmisliti o definiranju većeg broja pokazatelja uspješnosti kroz razradu projekata unutar Akcijskog plana.

Sustav pokazatelja unaprijedit će se u budućnosti nastavno na rezultate predviđenog vrednovanja tijekom provedbe, nastavno na konkretno iskustvo u provedbi te sukladno dodatnim konzultacijama s Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova Europske unije, kao nadležnog ministarstva za pripremu i provedbu strateškog i zakonodavnog okvira regionalne razvojne politike u Republici Hrvatskoj, oko mogućnosti kontinuiranog prikupljanja određenih relevantnih pokazatelja na nacionalnoj razini.

Što se tiče provedbenih kapaciteta, prethodno vrednovanje ustvrdilo je da bi bilo preporučljivo **za svaku mjeru definirati koordinatora provedbe ili nositelja, gdje je to moguće,** dok su ostali navedeni dionici ili partneri ili korisnici odnosno ciljana skupina. Koordinator provedbe može biti jedna ili više institucija, zadužena za praćenje provedbe određene mjere odnosno za proaktivno motiviranje potencijalnih nositelja projekata unutar određene mjere kako bi se

osigurala apsorpcija planiranih sredstava i postizanje planiranih pokazatelja uspješnosti provedbe. Na taj način će biti još jasniji institucionalni okvir za provedbu odnosno uloge i odgovornosti pojedinih institucija unutar svake mjere, a što će ne samo doprinijeti uspješnosti provedbe nego i ukazati na eventualne potrebe za daljnjim jačanjem kapaciteta odgovornih institucija, posebice ukoliko koordiniraju više mjera, s ciljem kvalitetnog odrađivanja svoje uloge u provedbi SRUAZ. O učinkovitosti provedbenih kapaciteta ovisit će i postizanje željenih razvojnih učinaka pojedinih mjera koje su načelno vrlo dobro definirane no mogu biti ugroženi nedostatnim kapacitetima nositelja provedbe. Preporuča se da provedbu mjera prati kontinuirano jačanje kapaciteta svih ključnih dionika.

Važnost gore navedenog potkrjepljuje i činjenica da trenutno u Akcijskom planu za pojedine mjere postoji vrlo mali broj definiranih projekata što predstavljaju vrijednu informaciju koordinatoru provedbe Strategije da usmjeri svoje napore u **identificiranju potencijalnih nositelja projekta i njihovom motiviranju da što prije krenu u osmišljavanje projekata koji bi bili na tragu rješavanja identificiranih potreba**. Stoga je vrlo pohvalno da se akcijskom planu pristupilo zaista strateški (a ne samo reaktivno, uzimajući u obzir isključivo već postojeće projekte), smatrajući ga alatom za buduće upravljanje dionicima odnosno predviđenim nositeljima aktivnosti unutar pojedinih mjera. Važno je samo napomenuti da nepostojanje (dovoljnog broja) projektnih ideja u pojedinoj mjeri ukazuje na to da ne treba predvidjeti sredstva u početnoj fazi provedbe Strategije nego tek u kasnijim fazama, a za početne godine uzeti u obzir postojeći niz zrelih projekata.

Strateški projekti Urbane aglomeracije Zagreb definirani su kao projekti koji imaju značajan doprinos uravnoteženom, održivom i inovativnom razvoju UAZ. Odabir strateških projekata **rađen je participativno, gdje su svi relevantni dionici (predstavnici Radne skupine i članovi Partnerskog vijeća) sudjelovali u definiranju kriterija odabira strateških projekata te u konačnici i odabiru samih strateških projekata** koji su sastavni dio SRUAZ odnosno njenog Akcijskog plana. Prethodno vrednovanje utvrdilo je da su korišteni kriteriji posve u suglasju s dobrom praksom strateškog planiranja:

PREUVJETI (RELEVATNOST I VANJSKA KOHERENTNOST)	KRITERIJI ODABIRA (UČINKOVITOST I DJELOTVORNOSTI)	KRITERIJI IZVEDIVOSTI I DUGOROČNOG UTJECAJA PROJEKTA
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt doprinosi realizaciji ključnih razvojnih izazova RH (iz Partnerskog sporazuma) • Projekt doprinosi realizaciji ciljeva/prioriteta/mjera SRUAZ 	<ul style="list-style-type: none"> • Doprinos realizaciji pokazatelja ishoda definiranih na razini mjere • Integritet projekta - projekt mora integrirati minimalno tri razvojne teme 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj stanovnika na koje projekt neposredno utječe • Utjecaj na zapošljavanje (doprinos očuvanju i kreiranju radnih mjesta), kvalitetu života, okoliša i prirode

	<ul style="list-style-type: none"> • Kapacitet i posvećenost dionika (politička podrška, prioritetni projekti unutar prethodnih strategija i poznat provedbeni okvir) 	<ul style="list-style-type: none"> • Zrelost projekta (projektne dokumentacija i status projekta) • Izvori financiranja • Projekt može započeti s realizacijom do 2020. godine
--	--	---

2.5. Vanjska koherentnost

Odabir strateškog okvira napravljen je na način da se maksimalno ispoštuje vanjska koherentnost tj. usklađenost sa ciljevima i prioritetima ostalih strateških dokumenata na regionalnoj, nacionalnoj i EU razini. Razmatrali su se ciljevi i prioriteti strategije „Europe 2020“ te Operativnih programa za korištenje ESI fondova 2014.-2020. kao i razvojni prioriteti sektorskih strategija na nacionalnoj i regionalnoj razini, kako bi se osigurala maksimalna usklađenost strateških usmjerenja.

Za svaki pojedini strateški cilj i prioritet, to je i dodatno elaborirano.

Takvim pristupom osiguralo se da ostvarivanje razvojnih ciljeva SRUAZ jasno doprinosi ispunjavanju regionalnih, nacionalnih i EU strateških ciljeva te se na taj način otvara put sufinanciranju razvojnih intervencija od strane dostupnih nacionalnih izvora financiranja i EU fondova.

2.6. Kvaliteta partnerskih konzultacija

Kratkoća rokova za izradu Nacrta SRUAZ donekle je utjecala i na organizaciju i odvijanje partnerskih konzultacija, no odrađene su dostatno i posve sukladno Smjernicama. Formirano je Partnersko vijeće urbane aglomeracije, njegov Poslovnik je usvojen 21. lipnja 2016.g. na prvoj konstituirajućoj sjednici te su nakon toga odrađene još četiri redovne sjednice¹ na kojima su se davali doprinosi Strategiji te postigao konsenzus oko konačnog nacrta SRUAZ.

Partnersko vijeće sastavljeno je od predstavnika svih relevantnih interesnih skupina (sukladno Smjernicama), te se kako usvojenim Poslovnikom, tako i u praksi omogućilo transparentno i učinkovito sudjelovanje. Svi su materijali bili pravovremeno poslani prije sjednica, a svi su doprinosi partnera bili zabilježeni i uzeti u obzir. Svi aktualni nacrti SRUAZ svim su partnerima i ostalim relevantnim dionicima kontinuirano bili dostupni putem internetskih stranice Grada Zagreba.

¹ 21.06.2016. - 1. konstituirajuća sjednica, 21.06.2016. - 2. sjednica, 04.07.2016. - 3. sjednica, 12.01.2017. - 4. sjednica, 19.10.2017. - 5. sjednica (usvajanje konačnog nacrta SRUAZ)

Konačan nacrt SRUAZ odražava i komentare i sugestije dobivene kroz javno savjetovanje (provedeno u kolovozu i rujnu 2017.g.) te završnu sjednicu Parterskog vijeća.

Treba naglasiti da su partnerske konzultacije osigurane ne samo kroz Partnersko vijeće nego i kroz interdisciplinarnu Radnu skupinu koja je uključivala 55 članova - predstavnike regionalnih koordinatora, jedinica lokalne samouprave, relevantnih ustrojstvenih jedinica Grada Zagreba, predstavnike ostalih relevantnih dionika koji su se uključivali po potrebi (npr. predstavnici akademske i poslovne zajednice) te se stoga može zaključiti da je **proces izrade SRUAZ poštovao sva načela partnerstva te participativnog strateškog planiranja.**

3. ZAKLJUČAK

U izradi razmatranog konačnog nacrta SRUAZ, poštivana je metodologija i sadržaj propisan Smjernicama.

Ciljevi, prioriteti i mjere logično su postavljeni u odnosu na Analizu stanja, a dodatni pokazatelji sakupljeni analizama te poboljšanja u budućem razdoblju pridonijet će još bolje povezanosti sa SWOT analizom te lakšoj prioritizaciji projekata.

Radi postizanja jasnoće, logičkog slijeda, usklađenosti i pronalaženja potencijalne sinergije ciljeva, prioriteta i mjera, preporuča se dodatno razraditi opise mjera na način da se definiraju koordinatori provedbe ili nositelji, radi osiguranja postizanja ciljanih pokazatelja uspješnosti provedbe.

Kroz reviziju Akcijskog plana tijekom usuglašavanja s proračunima za 2018. te projekcijama za 2019. i 2020. godinu, dodatno treba unaprijediti fokus u prioritizaciji investicija te očekivanim rezultatima.

Strateški ciljevi i prioriteti zadovoljavaju kriterije vanjske koherentnosti. Jasno je vidljivo da će se provedbom SRUAZ doprinijeti ispunjenju ciljeva i prioriteta na nacionalnoj razini te na razini EU.

Tijekom izrade SRUAZ se poštovalo načelo partnerstva te su partnerske konzultacije osigurane ne samo kroz Partnersko vijeće nego i kroz interdisciplinarnu Radnu skupinu, te kontinuirane konzultacije sa svim ključnim dionicima.

Prethodno vrednovanje ustanovilo je da nema niti jednog negativnog nalaska koji bi ugrozio prihvatljivost SRUAZ, prema kriterijima definiranim Smjernicama. Osvrt i preporuke dane ovim Izvješćem trebaju se promatrati kao smjernice za unaprjeđenje SRUAZ prilikom njene daljnje razrade te izrade budućih akcijskih planova.

Zaključno se može utvrditi da je SRUAZ kvalitetan razvojni dokument izrađen na participativnim načelima koji će zasigurno poslužiti kao dobra osnova za daljnji i održivi razvoj ove urbane aglomeracije.